

Okuldan mesleğe

Anne ve babalara yönelik bilgiler

Sevgili Anne/Baba

Kızınız veya oğlunuz 7., 8., 9., ya da 10. sınıfa devam ediyor. Oğlunuz veya kızınız herhangi bir meslek mi öğrenecek, yoksa daha ileri bir okula mı devam edecek; buna şimdi karar vermeleri gerekiyor. Bu karar onlar için önemli bir adım. Zira İsviçre’de yaşayan bir genç, ortaokulu veya meslek öğrenimini bitirmiş olmakla, kendisine mesleki hayatında ilerlemek için iyi bir zemin hazırlamış oluyor.

Okul nasıl yardımcı olur?

Okul, 8. ve 9. sınıftaki öğrencileri herhangi bir meslek seçmelerine veya daha üst bir okula devam etmelerine hazırlar. Bu hazırlıkların nasıl ve neler olduğunu bilmek isterseniz, veliler toplantısında öğretmenlere sorup öğrenebilirsiniz.

Meslek Danışmanlığı nasıl yardımcı olur?¹

Meslek Danışmanlığı, öğrencilere çeşitli meslekler hakkında yalnız yazılı bilgiler sunmakla kalmayıp ayrıca ücretsiz ve güvenilir kişisel görüşmeler de hizmete sunar. Bu görüşmelerde öğrenciler ilgi alanları, yetenekleri ve mesleki olanakları konusunda bilgi edinip fikir yürütme fırsatı bulurlar.

Okul ve Meslek Danışmanlığı, gençlere meslek seçiminde veya daha üst bir okul seçmede ve hatta gerektiğinde meslek öğrenim yeri aramada yardımcı olur. Bu işin büyük kısmı ve sorumluluğu yine de aileye aittir.

Gençlerin, birey olarak görevleri nelerdir?

Çocuklarınıza bu görevlerinde nasıl destek olabilirsiniz?

Oğlunuz veya kızınız, okuldan sonra herhangi bir eğitim yeri buluncaya kadar bireysel çaba harcamak zorundadır. Bu, gençlerin çoğu için hiç de kolay bir iş değildir. Bu nedenle ailelerin gençlere yardımı çok önemli ve gereklidir. Sorularınız olduğunda ve işin içinden nasıl çıkılacağı konusunda zorlandığınızda lütfen meslek eğitimi danışmanlığına başvurunuz.

Meslek seçmek veya daha üst bir okula devam etmek bir süreçtir. Bu, kendi kendine sorular yöneltmek ve onlara cevaplar aramak anlamına gelir. Bu süreç çok zaman ister. En önemli sorular ve bu sorulara cevap bulmanın en önemli yolları şöyle açıklanabilir:

A Kendi kendini tanıma

Aşağıdaki soruları çocuklarınız kendi kendine sormalılar:

- Okulda hangi konularda iyiyim ya da iyi idim? Hangi dersleri severek yapardım?

¹ Her Kanton’da en az bir Eğitim Danışmanlığı bulunmaktadır.

Bunların adreslerini okuldan, belediyeden veya şu internet sitesinden edinebilirsiniz:

Deutsch: www.adressen.sdbb.ch Français: www.adresses.csfo.ch Italiano: www.indirizzi.csfo.ch

Eğitim Danışmanlığı daha çok özel isimler veya kısaltmalar altında tanınır:

Almanca konuşulan bölgelerde: BIZ, Laufbahnzentrum
Fransızca konuşulan bölgelerde: OP, SOPFA, OFPC, COS, OROSP, CIO, OCOSP
İtalyanca konuşulan bölgelerde: orientamento, UOSP

- Evde veya boş zamanlarımda neler öğrendim? (Mesela değişik diller öğrenmek, yemek pişirmek, mutfak alış-verişini yapmak, birşeyleri tamir etmek, problemleri olduğunda arkadaşları dinlemek, gençlik grubu, spor derneği veya başka bir dernek eğlence düzenlediğinde yardım etmek)
- Yan işler yaptığımda dakik olduğumu ve ciddi çalıştığımı isbat ettim mi? (Mesela gazete ve dergi dağıtmak, çocuk bakmak, çimen biçmek, haftalık işçi çalıştıran yerlerde, haftada 2-3 saat yardım etmek)
- Ne gibi işlerde kuvvetli ve ne gibi işlerde zayıfım?

Anne-baba olarak aşağıdaki desteği sunabilirsiniz:

- Oğlunuz ya da kızınıza hangi meslek dallarının uygun olduğunu ve onların kuvvetli olduğu meslek dallarını bulmakta düşünceler yürüterek onlara yardım ediniz.

B Meslekleri tanımak

Informasyonlar ve "meslek eğitimi ön stajı"² sayesinde çocuklarınız çeşitli meslekleri tanıma şansı bulurlar

- İnfomasyonlar: Meslekleri açıklayan yazılı bilgileri okumak, Meslek bilgilendirme toplantılarına³ ve sergilere⁴ katılmak, meslek filmlerine bakmak, Meslek Danışmanlığı'nda uzman kişilerle konuşup tavsiyelerini dinlemek.
- "Meslek Eğitimi ön stajı" yapmak. Bir işyerinde, bir "meslek eğitimi ön stajı" ile bir meslek daha yakından ve daha iyi tanınabilir. Bir "meslek eğitimi ön stajı" normalde 2-3 gün sürmektedir. Firmalar, "meslek eğitimi ön stajı" nı aynı zamanda, çıraklık eğitimi için elemeye ön sınav olarak da kullanmaktadır: Böylece gençleri daha yakından tanımak istiyorlar. Her kim, "meslek eğitimi ön stajı" sırasında iyi bir izlenim bırakmış ise; o işyerinde meslek eğitim yerine kabul için daha fazla şans elde etmiş demektir.

C Meslek veya okul seçimi

Meslek seçme konusunda çocuklarınız aşağıdaki noktaları göz önünde tutmalıdırlar:

- Meslek seçmek mi yoksa daha üst bir okula devam etmek mi kararından önce uzun uzun düşünme ve yapılacak işlere zaman ayırmak.
- Uygun bir meslek seçmek ya da okul eğitimine devam etme kararında 1 - 2 alternatifi yedekte bulundurmak
- Öğretmenle konuşmak: Hangi konuda zayıfım veya açıklarım var? Okulda 9. veya 10. sınıftan sonraki meslek eğitimine şimdiden nasıl hazırlanabilirim?

Anne baba olarak hangi desteği sunabilirsiniz?

- Bu karar süreciyle yakından ilgilenebilirsiniz.
- Seçilmiş olunan meslek ve yedekte tutulan alternatifler hakkında çocuklarınızla konuşunuz.

² Deutsch Schnupperlehre
Français stage d'information professionnelle; stage en entreprises
Italiano stages

³ Bilgilendirme toplantıları:
Almanca konuşulan bölgelerde: www.berufsberatung.ch >Berufswahl >Informationsveranstaltungen
Fransızca ve İtalyanca konuşulan bölgelerde: Hangi imkanların sunulduğu okul ve meslek danışmanlığından öğrenilebilir

⁴ Meslekler ve mesleki eğitimler hakkında sergiler:
Mesleki eğitim hakkındaki sergilerin ne zaman ve nerede yapılacağını meslek danışmanlığı ya da okullardan öğrenebilirsiniz. Bu sergiler değişik isimler altında belirtilir:
Deutsch Berufsmesse, Ausbildungsmesse, Berufsschau
Français Salon des métiers, Cité des métiers, salon de la formation
Italiano ESPOProfessionisti

D Bir Meslek Eğitim yeri aramak (kural olarak Sonbahar'dan itibaren, 9. sınıfta)

Meslek eğitim yeri aramada çocuğunuza aşağıdaki broşür yardımcı olabilir:

- "Meslek Eğitim yeri aramak: Sırayla neler yapman gerekiyor?"⁵

Anne baba olarak hangi desteği sunabilirsiniz?

- Kızınıza veya oğlunuza meslek eğitim yeri aramaya çok erken başlaması gerektiğini hatırlatınız.
- Kızınızı veya oğlunuzu red cevabı aldığında aramaya devam etmesi konusunda cesaretlendiriniz.

Aşağıdaki örnekler, anne ve babalara neler yapabilecekleri konusunda yol gösterebilir.

Öğretmenle konuşmak

Derya 8. sınıftadır. Meslek seçimi ve başka bir okula devam etme konusunda, evde hiç konuşmaz. Aile kendi kendine "Neler oluyor?" diye sorar. Derya'nın, okulda da meslek seçimi ve devam etmekte olan bir üst okulla ilgilenip ilgilenmediğini öğrenmek amacıyla, öğretmenle konuşmak için anne okula gider.

Değişik olanaklar için açık olmak

Ali 9. sınıfa gitmektedir. Daha bir çok genç gibi o da bilgisayar uzmanı olmak istiyor. Meslek eğitimi yeri için yaptığı tüm başvurulara olumsuz yanıt alıyor. Ailenin, "Velier Toplantısı"nda edindiği bilgiye göre; bilgisayar alanında meslek eğitimi yeri bu alandaki talebin çok altındadır. Aile, Ali'nin, Meslek Danışmanlığı'nda, bir uzmanla görüşüp onun tavsiyelerini alması gerektiğine karar verir. Ali, yeni bir fikir ile eve gelir: Matematik ve Tekniğe ilgi duymaktadır, şimdi o Polymekanik alanında meslek yeri aramaktadır. Ali şimdi, bu meslekte de birçok şeyi bilgisayarla yapacağını biliyor. Eğer isterse, meslek eğitiminden sonra bilgisayar uzmanı olarak kendini yetiştirebilir.

Ailenin beklentileri

Köydeki akrabalar sorar, „Mehmet, yüksek okula ne zaman başlıyor?“ Mehmet'in ailesi şöyle yanıtlar: „İsviçre'deki eğitim sistemi sizin düşündüğünüzden çok farklıdır“, „Mehmet'in el beceris ve Otomobillere ilgisi çok. O, Oto tamircisi olacak. Bu iyi bir eğitim ve tam ona göre bir meslek. Mehmet eğitiminde epeyce bir yol katetti, O'nunla gurur duyuyoruz. Sonuçta, yabancı bir dilde öğrenim yapmak zorunda olmak o kadar da kolay değil“. Mehmet, Oto tamircisi olarak eğitimini bitirdiğinde, dünyanın her yerinde iş bulabilecek!

Dilbilgisinde fazla yetersizlik

Fatma, zeki bir kızdır. İsviçre'ye geldiğinde 15 yaşındaydı. Tam bir eğitim görebilmesi için okul dili yeterince iyi değildir. Fatma ve ailesi, olabilecek diğer eğitim olanaklarını araştırmaktadırlar: Fatma, zorunlu ilkokul'dan sonra bir meslek hazırlık okuluna mı devam etmeli, veya özel çıraklık eğitimi (Vorlehre) veya iki yıllık meslek temel eğitimi mi yapmalı?. Fatma ve ailesi için her şey yabancısıdır. Onlar, her şeyden önce bu olanakları tam olarak yakından tanımak zorundalar. Fatma hayal kırıklığına uğrar, zira o liseye (Gymnasium) gitmeyi hayal ediyordu... Ailesi onu şöyle teselli etmeye çalıştı: „Daha ilerde bir eğitim için belki de biraz zamana ihtiyacın vardır. Eğer zayıf olduğun konularda kendini geliştirip, yeteneklerine uygun bir temel meslek eğitimi yaparsan, belki daha sonra istediğin bir okula tekrar devam edebilirsin. Sen bunu başarabilirsin“

⁵ www.berufsberatung.ch >Berufswahl >Information für Fremdsprachige
www.orientation.ch >Choix professionnelle > Informations en langues étrangères
www.orientamento.ch >Scelta professionale >Informazioni per persone di lingua straniera

Meslek mi, evlenmek mi?

Dilan yakında 16'ya giriyor. Bir genç, ailesiyle birlikte Dilan'lara misafirlğe gelir ve evlenmek amacıyla Dilan'ı ailesinden ister! Baba bu isteği saygıyla karşıladığını ifade eder ve o gence önemli bir gerçeği hatırlatarak şöyle der: „Ama bizim, İsviçrede yaşadığımızı unutmayın. Bu ülkede kadın ve erkeğin bir meslek sahibi olması çok önemlidir. Bundan dolayı Dilan, her şeyden önce bir meslek öğrenmeli. Tabi ki daha sonra da evlenmek istiyorsa kendisi karar verir.“

Baba oğluna eşlik ediyor

Erol, normal sınıfların daha yavaşlatılmış kısmı olan bir sınıfa (Kleinklasse) gitmektedir. Okul hayatından fazla hoşlanmıyor. Tahta ve ağaç doğramacılığında bir Meslek eğitimi ön stajı yapabilecek durumda. Eğer bu staj iyi giderse, bir Marangozhane'de iki yıllık temel eğitimi bitirme olanağı elde edebilecek. Dolayısıyla hem heyecanlı, aynı zamanda kendine güvenemiyor. Oraya nasıl gidileceğini bilmemekte, Tam zamanında orada olmak istiyor. Babası onu cesaretlendiriyor. „Sen bu mesleğe ilişkin bir çok şey biliyorsun. Kendini toparla ve kendine güven. İlk gün sana eşlik edeceğim ve firmanın kapısına kadar seninle birlikte gideceğim. Evden biraz erken çıkalım. Eğer zamanımız olursa, küçük bir tur yaparız. Heyecanının yatışmasına yardımcı olur.“

Sosyal ilişkilerden iyi yararlanmasını bilmek

Gülay iyi bir öğrencidir. Fransızca, almanca ve matematik notları gayet iyi. Bununla birlikte türkçe konuşuyor, okuyor ve yazıyor. Kendisine uygun bir meslek araştırıyor ve bu nedenle sık sık informasyon toplantılarına katılıyor. Meslekleri yakından tanımak için çeşitli işyerlerinde staj (Schnupperlehre) yapan Gülay, ticari alanda meslek yapmaya, satış elemanı olmaya karar verir. Bir çok basvuru mektubu gönderir, ama hep olumsuz yanıt almaktadır. Bir inşaat şirketinde çalışan baba, şefine, kızının bir meslek yeri aradığını söyler. şef de, „Bizim büroya sor. Zira bizde de çıraklık eğitimi yapma olanağı olabilir“, diye yanıtlar. „Sorarım. Eşim de kendi işyerinde yani hastanede sorabilir. Bize bu konuda yardım edebilecek komşularımız var mı acaba?“, diye soran baba, kızının bir an önce bir meslek eğitim yeri bulabilmesi için olabilecek tüm imkanları araştırmaya başlamıştır.

Sebatlı olmak

Mehmet yine olumsuz cevap aldı. şimdiye kadar birçok başvuru mektupları göndermiş olmasına rağmen olmayınca bir türlü olmuyor nedense. Son zamanlarda daha başka yerler aramayı ya da yazdığı mektupları göndermeyi sık sık unutuyor. Anlaşılan cesaretini kaybetti. Ailesiyle akşam yemeğinde anne babası ortaya şöyle bir düşünce attılar. „En iyisi biz Meslek Danışmanlığına gidelim. Orada sana ne yapman gerektiğini ve nasıl bir yardım alabileceğini söylerler. Amacından vazgeçmezsen ona kavuşabilirsin. Bu konuda biz seni destekleyip sana yol göstermeye hazırız.“

Sevgili Aileler

Eğer çocuklarınızın meslek seçimiyle ilgili sormak/öğrenmek istedikleriniz herhangi bir konu varsa, fazla beklemeyiniz, öğretmenlere veya Meslek Danışmanlığı'na sorup onlardan bilgi alınız.